

אהבת העם והמדינה, שכבה צעירה
שיעור 1, מניחים יסודות, כמה טוב שיש מדינה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

1. כמה טוב שיש מדינה

מניחים יסודות

שכבה צעירה

הרציונאל

גדולי ישראל קבעו כי הקמת המדינה היא תחילת תהליך הגאולה וציינו את יום הקמתה בשמחה והודאה לבורא עולם.

מלימוד פסוקי התנ"ך, מאמרי חז"ל, ראשונים ואחרונים, עולה כי שלושה מרכיבים לגאולה והיפוכם הוא גלות. היטיב לסכם זאת המהר"ל בפרק הראשון ל"נצח ישראל" על פי המדרש: "ידוע שאני מפזרן – תדע שאני מקבצן. ידוע שאני ממשכן – תדע שאני פורקן. ידוע שאני משעבדן – תדע שאני גואלן".

מרכיב ראשון בגאולה – שיבת ישראל לארץ ישראל:

שיבת ישראל לארץ ישראל היא תנאי בגאולה. ישראל יכולים להתקבץ בברוקלין או בברלין אבל קיבוץ זה לא יהיה גאולה. ארץ ישראל היא ארץ הקודש אשר בה בחר ה' לנחלה לישראל. "יומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". זהו מקום גאולת ישראל.

מרכיב שני בגאולה – קיבוץ גלויות:

כך כותב בשו"ת ישועות מלכו: "כי הקיבוץ הוא אתחלתא דגאולה ונאמר: 'עוד אקבץ עליו לנקבציו'", ובהמשך כותב: "ק"ל משפחות הווי קיבוץ גלויות". ואחרים כתבו כי שישים ריבוא הוא המספר המגלה על קיבוץ גלויות.

מרכיב שלישי בגאולה – שלטון יהודי בארץ ישראל:

כבר אמרו הראשונים על פי הפסוק בישעיה (י"א, י"א) כי בית שני אינו נחשב במניין הגאולות על אף שחזרו לארץ ישראל ועל אף שנבנה בית המקדש משום "שהרי משועבדים היו לכורש". אחרי אלפיים שנות גלות זכינו לראות בעינינו כיצד שלושת מרכיבי הגאולה מתממשים. הקביעה כי המדינה היא ראשית צמיחת גאולתנו מבוססת על העובדה כי התחיל תהליך של קיבוץ גלויות והוא רב משישים ריבוא, וכן על העובדה שההתקבצות לארץ הקודש היא תוך כדי הקמת מדינה עם שלטון יהודי וצבא יהודי.

יום העצמאות הוא יום המרכז את שלושת מרכיבי הגאולה כאחד. יום שבו הכרזנו על שלטוננו בארץ ישראל, יום שבו הובטחה האפשרות לשוב לארצנו, לכל יהודי אשר חפץ בכך. ועוד – הקמת המדינה פתחה פתח להצלה גופנית לכל עם ישראל. על כל זאת אנו מודים בשבח והלל לבורא עולם.

בשיעור ילמדו התלמידים על הטובה שקרתה לעם ישראל בדורות האחרונים – שיבת ישראל לארצו; קיבוץ גלויות; שלטון יהודי בארץ, ויכירו טובה לבורא עולם.

המטרות

- התלמידים ילמדו על הטוב שקרה לעם ישראל בדורות האחרונים: שיבת ישראל לארץ ישראל וקיבוץ גלויות, שלטון יהודי בארץ ישראל והקמת צבא הגנה לישראל.
- התלמידים יכירו טובה לבורא עולם על שסייע לנו להקים מדינה.

שנה ג' אהבה,
אהבת העם והמדינה בשילוב כבוד ועבודה בצוות

אהבת העם והמדינה, שכבה צעירה
שיעור 1, מניחים יסודות, כמה טוב שיש מדינה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

מבנה השיעור

- פתיחה : מכתבים מהגלות (זוגות)
- שלב א' : כמה טוב שיש מדינה (מליאה וקבוצות)
- שלב ב' : דוד גיבור (מליאה)
- סיכום : למי תודה (מליאה ועבודה אישית)

ההכנות הנדרשות

- יש לצלם ולגזור "משפט מתוך מכתב" (נספח 1).
- יש לצלם דף "כמה טוב שיש מדינה" (נספח 2) כמספר הקבוצות.
- יש לצלם ולגזור "ערכת תמונות" (נספח 3)
- יש לצלם שיר "תודה" (נספח 4) כמספר ילדי הכיתה.

מהלך השיעור

פתיחה : מכתבים מהגלות (זוגות)

- נאמר : לפניכם משפטים מתוך מכתבים שכתבו ילדים יהודים מארצות שונות בעולם.
- נחלק לכל זוג משפט מתוך המכתב (נספח 1).
- נסביר כי יש משהו משותף לכל המכתבים והמשימה היא לגלות מה המשותף.
- נבקש מכל זוג לקרוא את המשפט שקיבל ולהחליף עם זוג אחר.
- נעצור כאשר רוב הזוגות קראו את רוב המשפטים.
- נשאל : מה משותף לכל המשפטים? (תשובה : המכתבים נכתבו בתקופה של גלות לפני קום המדינה).
- נאזין לתשובות.

שלב א' : כמה טוב שיש מדינה (מליאה וקבוצות)

- נשאל : האם הרגשתם פעם משהו ממה שמתואר במכתבים שקראתם? (שאלו לכם הגנה ; שאתם מפחדים ללכת לבית הספר ; שאסור לכם ללמוד תורה ; שמחייבים את ההורים שלכם לעבוד בשבת ; שאתם צריכים לתלות על הבגד טלאי שכתוב עליו יהודי ; שמישהו מאיים לפגוע בכם אם לא תתאסלמו) מדוע?
- נאמר : במשך 2000 שנה היו היהודים בגלות. גלות הוא מצב שעם ישראל לא יושב בארצו, שאין לו ממשלה משלו, שאין לו צבא משלו ושהוא תלוי בחסדי אחרים. במשך כל שנות הגלות יהודים נרדפו וסבלו, אך בחסדי ה' קרה לנו משהו טוב ונולדנו למצב שבו יש לנו כבר... מ-ד-י-נ-ה.

(חשוב להדגיש כי אם יהודים יתקבצו בארץ אחרת, לדוגמה באמריקה, ויקבלו עצמאות ושלטון ואפילו אם יהיה להם צבא משלהם ורווחה כלכלית והגויים לא יציקו להם, עדיין זה נחשב לגלות.

(יהודי ארצות הברית אינם נרדפים ואינם סובלים ממחסור כלכלי; הם רשאים לקיים את מצוות התורה כרצונם ואף על פי כן הם בגלות).

- נכתוב על הלוח: כמה טוב שיש מדינה.
- נשאל: אלו דברים טובים קרו לעם ישראל מאז שקמה המדינה? נאזין לתשובות.
- נתחלק לתשע קבוצות.
- נחלק לכל קבוצה דף משפטים: "כמה טוב שיש מדינה, כי..." (נספח 2), תמונה מערכת התמונות (נספח 3) ושמינית בריסטול.
- כל קבוצה תחבר משפט או תתאים מדף המשפטים (נספח 2) משפט המתאים לתמונה שקיבלה ותכתוב אותו כותרת. את התמונה תדביק למטה ותקשט.
- את העבודות נתלה בסביבת הלמידה תחת הכותרת: "כמה טוב שיש מדינה".

שלב ב': דוד גיבור (מליאה)

- נספר את הסיפור הבא:

בערב יום העצמאות בית הכנסת לבש חג. דגלים גדולים של ישראל קישטו את החלונות ודגלים קטנים בצבצו מבעד לכיסי החולצות הלבנות. הרב נשא דברי תורה מרגשים. ראיתי אנשים מוחים דמעה מעיניהם. אחר כך עלה החזן והחל לומר מזמורים בקול נעים. הציבור אמר "הלל" בשירה ובריקודים. בסיום התפילה איחלו האנשים זה לזה: "מועדים לשמחה וגאולה שלמה" ופניהם קרנו משמחה. אבא הסביר לי שאנו מודים מכל הלב על החסדים שעשה לנו ה' ומייחלים שנגיע לתקופה שהגאולה תהיה שלמה, שכל עם ישראל ישב בארץ ישראל ויקיים את מצוות התורה, שיבוא משיח וייבנה המקדש. בדרך הביתה סיפר לי אבא על דוד אברהם אחיו הבכור. שמעתי את הסיפור על דוד אברהם הרבה פעמים, אך תמיד זה מרתק מחדש, וכך סיפר לי אבא: "דוד אברהם גר בצרפת עם בני המשפחה: סבא דוד וסבתא חנה, זיכרונם לברכה, דודה מרים ואני. כשקמה מדינת ישראל, הודיע דוד אברהם שהוא עולה לארץ ישראל. "אני חוזר הביתה" אמר, "צרפת היא לא ארצי". ההורים שלנו, כלומר סבא וסבתא חששו מאוד. הם הבינו שהערבים יפתחו במלחמה כדי להפריע למדינה החדשה לקום. הם ניסו לשכנע את אברהם שהיה אז נער צעיר, להישאר אתם בצרפת: "נעלה ארצה כאשר המצב יהיה יציב יותר" הבטיחו, אך אברהם היה נחוש בדעתו. אכן הערבים רצו להפריע לנו להקים מדינה ופרצה מלחמה שנקראת מלחמת העצמאות. אברהם התגייס לצבא ההגנה לישראל. אברהם יצא לקרב כדי שתהיה לנו מדינה. באותם רגעים קשים של מלחמה לא חשב אברהם על עצמו ולא על מה שיכול לקרות לו. הוא התרכז בדבר אחד: לגרש את הערבים ולהציל את המדינה. אברהם כמו כל החיילים היה מוכן

אפילו למות כדי שאנחנו נחיה כאן בשלווה."

"והוא נפצע במלחמה, נכון?" שאלתי אפילו שידעתי את התשובה כי רציתי שאבא יספר לי עוד.

"כן, קיבלנו הודעה שאברהם נפצע. ההורים שלנו הגיעו לארץ כדי להיות עם דוד אברהם."

"ומאז הם נשארו לגור כאן, נכון?"

"כן נכון בזכות דוד אברהם עלתה כל המשפחה מצרפת לארץ ישראל. דוד אברהם החלים ומאז השתתף בעוד מלחמות. הוא הקים משפחה גדולה ומיוחדת. גם הבנים שלו, בני הדודים שלך, הם חיילים גיבורים: אלעד השתתף במלחמת לבנון השנייה ורועי נלחם במבצע "עופרת יצוקה", זוכר ששלחנו לו חבילות לבסיס?"

"כשאגדל גם אני רוצה להיות חייל בצבא ההגנה לישראל", אמרתי.

אבא חיך ואמר: "להיות חייל בצבא ההגנה לישראל זו מצווה גדולה".

אחר חיבק אותי ואמר: "מועדים לשמחה ולגאולה שלמה".

- נדון: האם אתם מכירים אישית חייל שהשתתף במלחמה? (אח, דוד, בן דוד או שכן) האם תוכלו לספר על כך?
- מה אתם מרגישים כלפי החיילים? מה הייתם רוצים לומר להם? (תשובה – הכרת תודה)
- נסכם ונאמר: החיילים שלנו מגנים עלינו מפני האויבים. מדינת ישראל לא הייתה מחזיקה מעמד לולא החיילים. כמובן ש"ה' גיבור מלחמה", נותן את הכוח בידי החיילים שלנו לנצח את האויבים, צבא קטן ניצח כמה מדינות ערביות גדולות וחזקות. אנו רואים שה' נלחם לנו ועוזר לנו לחיות במדינה שלנו.
- נאמר: יש הרבה אנשים שאנו חייבים להודות להם על המדינה שזכינו להיוולד בה. בראש ישראלי להודות לבורא עולם אשר משמים מגיש עזרה (סייעתא דשמיא)
- נשאל: למי ראוי להודות?
- נספר שהרבנות הראשית קבעה את יום ה' באייר ליום חג והודאה לה' על המתנה הנפלאה, על המדינה.

שלב ג': למי תודה? (מליאה)

- נקרא את השיר:
- תודה ליהודים שחלמו על מדינה.
- תודה לחיילים שלחמו למענה.
- תודה לחלוצים שהפריחו השממה.
- תודה מקרב לב לאימא אדמה.
- תודה לחקלאים שנטעו וגם זרעו.
- תודה לעולים שמאמצות נכר עלו.
- תודה לבנאים שבנו בתפארה.
- תודה לחכמים שהפיצו כאן תורה.
- תודה לך ה' – בעזרתך הכול קרה.

- נאמר: יהודים רבים מסרו את נפשם כדי שתהיה לנו מדינה. בעזרת ה' הם הצליחו למרות כל הקשיים. בני האדם פועלים בעולם אך ללא עזרת ה' לא היו מצליחים. לפיכך התודה שלנו היא לבורא עולם ששמר על עם ישראל בכל הגלות הארוכה, הביא אותנו לארץ ישראל והקים לנו מדינה.
- אפשר לכתוב את השיר על בריסטול ולתלות בסביבת הלמידה.

סיכום: טקס הדלקת משואות

- נשאל מי מהתלמידים צפה או השתתף בטקס הדלקת משואות.
- נסביר שאנו בכיתה נערוך טקס דומה: נפאר ונהלל את הגיבורים שפעלו לטובת המדינה אך במקום להדליק משואה ניצור אותה מבריסטול ונתלה בסביבת הלמידה.
- נתחלק ל-12 קבוצות. (העבודה תיעשה על הרצפה)
- נחלק לכל קבוצה תבנית (שבלונה) להכנת משואה ונייר צלופן (נספח 4).
- נחלק לכל קבוצה את קטע ההקראה שעליה להכין (נספח 5).
- על כל קבוצה לחלק תפקידים. חלק יתאמנו בקריאת המשואה וחלק יכינו את המשואה. (את קטע הקריאה יש להדביק לבסוף על גבי המשואה).
- נקצה זמן להכנה ולאמון קריאת הקטע.
- נערוך את הטקס. אפשר להשיג מוסיקת רקע תואמת.
- בגמר ההקראה יתלו חברי הקבוצה את המשואה במקום המיועד, בסביבת הלמידה.

1. עוד מַעַט הַחֵילִים הָרוֹסִים יִגִּיעוּ,
מִסְכָּן לָלֶכֶת בְּרָחוּב.

2. הַהוֹרִים שְׁלִי צְרִיכִים לַעֲנֹד עַל הַבָּגָד
טְלָאי צָהָב שֶׁעָלָיו כָּתוּב "יְהוּדִי".

3. לֹא קִבְּלוּ אֶת אֲחוֹתִי הַמַּכְשִׁימָה לִלְמֹד בְּאוֹיֵב רֵעִיטָה
כִּי הִיא יְהוּדִיָּה.

4. מֶלֶךְ סִפְרָד גָּזַר גְּרוּשׁ שֶׁל כָּל הַיְּהוּדִים מֵאֶרֶצוֹ.
לֵאן גִּלְדִּי?

5. לַשּׁוֹטְרִים הַפּוֹלְנִים לֹא אִכְפַּת מִהֲרָכוּשׁ שְׁלָנוּ,
גַּם הֵם מְצַטְרָפִים לְאֶכָרִים הַגָּנָבִים וְגוֹנְבִים מִהַיְּהוּדִים
חִפְצֵי עֶרְוָה.

6. אָנו, יְהוּדֵי מִשְׁהַד שְׁבַפָּרס נֶאֱלָצְנוּ לְהִתְאַסֵּלם
לְמִרְאִית עֵין וּלְקַיִם מִצְוֹת בְּסִתָּר.

7. הַגּוֹיִים שָׂרְפוּ אֶת כָּל סִפְרֵי הַתּוֹרָה
וְסִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ בְּבֵית הַכְּנָסֶת.

8. אָנוּ פּוֹחַד לָלֶכֶת לְבֵית הַסֶּפֶר לְבַד,
נִצָּרִים מִסְלָמִים מְכִים וְלָדִים יְהוּדִים בְּרַחוּבוֹת.

9. בְּכָל פֶּעַם שֶׁמִּישָׁהוּ מְלָשִׁין לְשִׁלְטוֹנוֹת עַל יְהוּדֵי שְׁעֵשָׁה מַעֲשָׂה
שֶׁלֹא מוֹצֵא חֵן בְּעֵינֵי הַפָּחָה, מַעֲנִיִּשִׁים אֶת כָּל הַקְּהֵלָה
הַיְּהוּדִית - בְּמִקְרָה הַטּוֹב לּוֹקְחִים כֶּסֶף רַב וּבְמִקְרָה הָרַע
מִתְנַפְּלִים עַל בְּתֵי הַיְּהוּדִים, שׁוֹרְפִים, מְכִים וְהוֹרְגִים.

10. אֵין לָנוּ דָּגָל מִשְׁלָנוּ.
אָנוּ נֶאֱלָצִים לְהַנִּיף אֶת דָּגָל צֹרֶפֶת.

11. אָנוּ יוֹדְעִים מַלְּיָם מֵהַתַּנּ"ךְ אַךְ אֵין לָנוּ טָפָה מִשְׁלָנוּ.
אָנוּ מִדְּבָרִים בְּסִפְרֵי דִית.

12. הָעָלִילוּ עָלֵינוּ שְׁהַרְגֵנוּ נוֹצְרִי וְהַשְׁתַּמְשָׁנוּ בַּדָּם
לְאַפִּית מִצוֹת. אָנִי מִפֶּחַד.

13. כְּשֶׁהֵייתִי נֶעֶר צָעִיר לָקַחוּ אוֹתִי בְּכַח לִצְבָּא
הַפּוֹלָגִי, נִתְּקוּ אוֹתִי מִכָּל מְשֻׁפְּחָתִי. גַּם לֹא נִתְּנוּ
לִי לְשֹׁמֵר עַל הַמִּצְוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה.

14. בְּטָרוּ אֶת אָבִא מִהַעֲבוּדָה
כִּי הוּא לֹא מוֹכֵן לְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת.

15. אֲנִחנוּ מִתְפַּלְלִים, לוֹמְדִים תּוֹרָה וּמְקִימִים אֶת נְשָׂאֵר הַמִּצְוֹת
בְּשִׁטָּה. אִם הַמִּשְׁטָרָה הַסּוֹבְיֵטִית בְּרוּסְיָה תִּגְּלָה אוֹתָנוּ, נִגְלָה
לְמַחֲנֶה עֲבוּדָה בְּסִבִּיר הָרְחוֹקָה.

1. יש לנו צבא שמגן עלינו.

2. אנחנו עצמאים וקובעים חקים שטובים לנו.

3. אנחנו יכולים לעבד את ה' בלי פחד,
גאים ללמד תורה ולקיים מצוות.

4. יש לנו דגל, המנון ושפה משלנו.

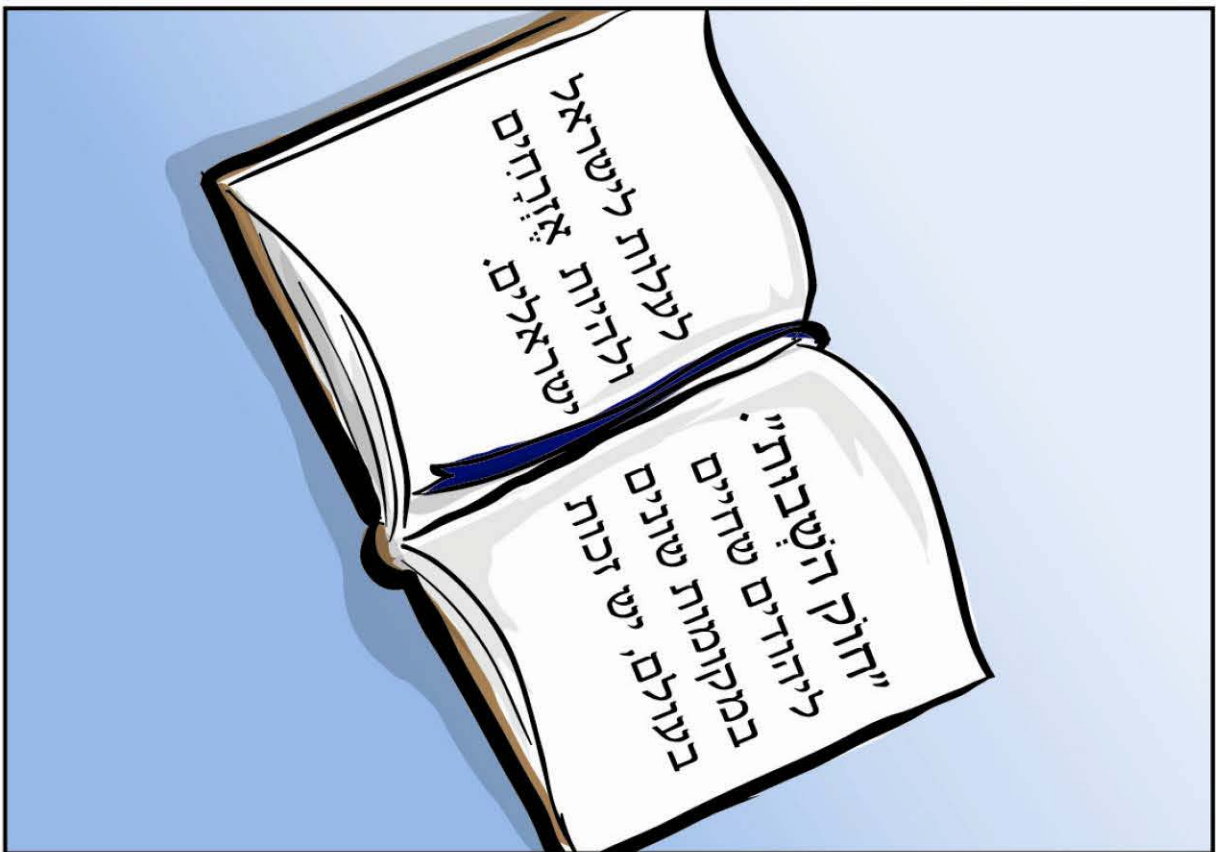
5. אנחנו גרים בארץ שלנו, ארץ ישראל.

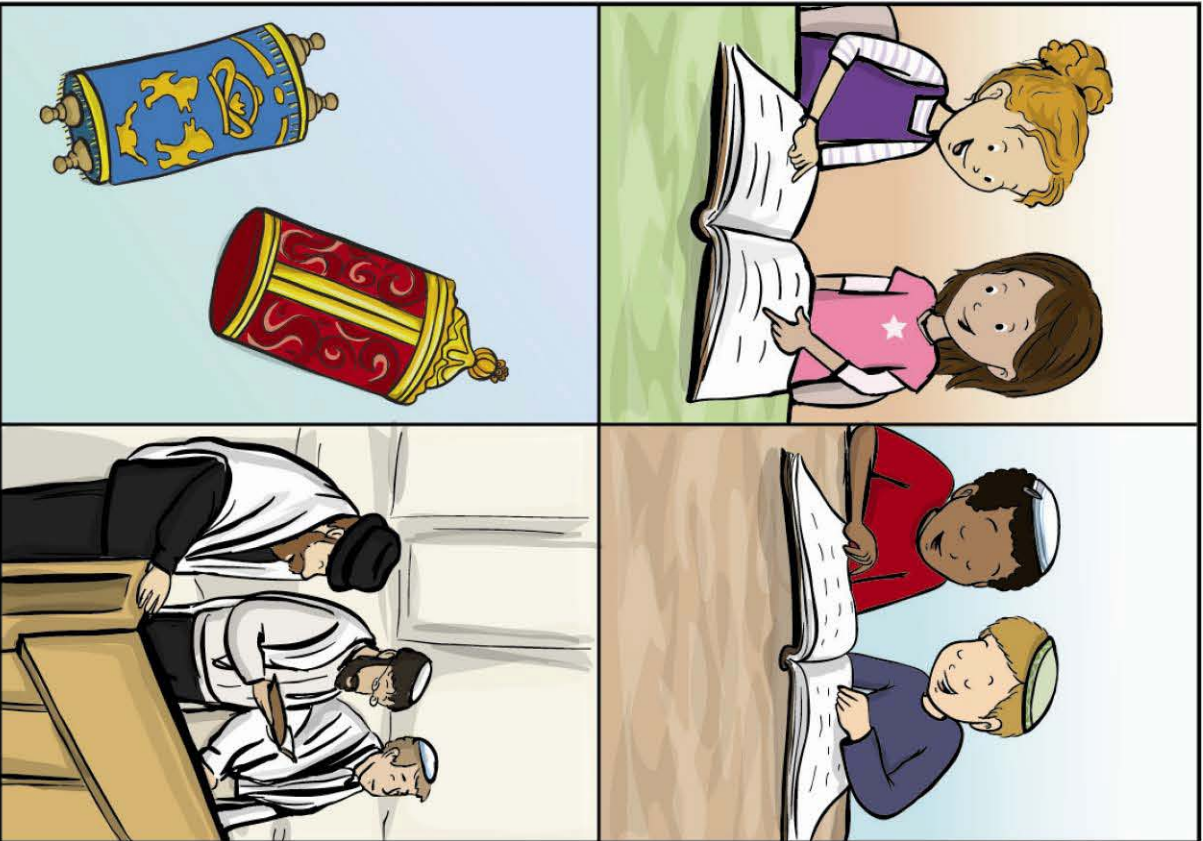
6. יש לנו כלכלה משלנו,
מפעלים, בתי חרשת, מדע ורפואה.

7. יש לנו בתי ספר, ישיבות, אלפנות,
אוניברסיטות ומכללות.

8. מכל הגליות יכולים לעלות יהודים לארץ ישראל =
קבוץ גליות.

9. הארץ נותנת פרות טובים. אנחנו מקיימים את המצוות
התלויות בארץ.

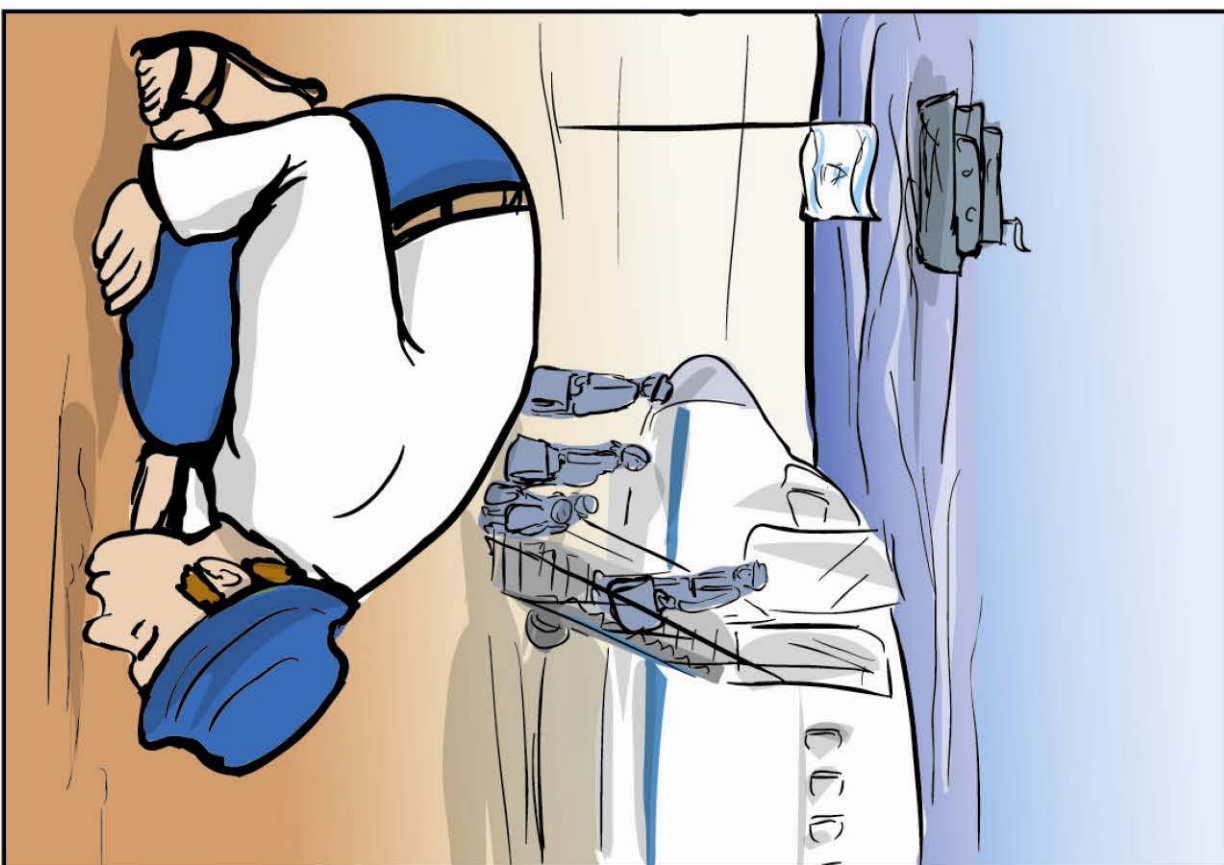
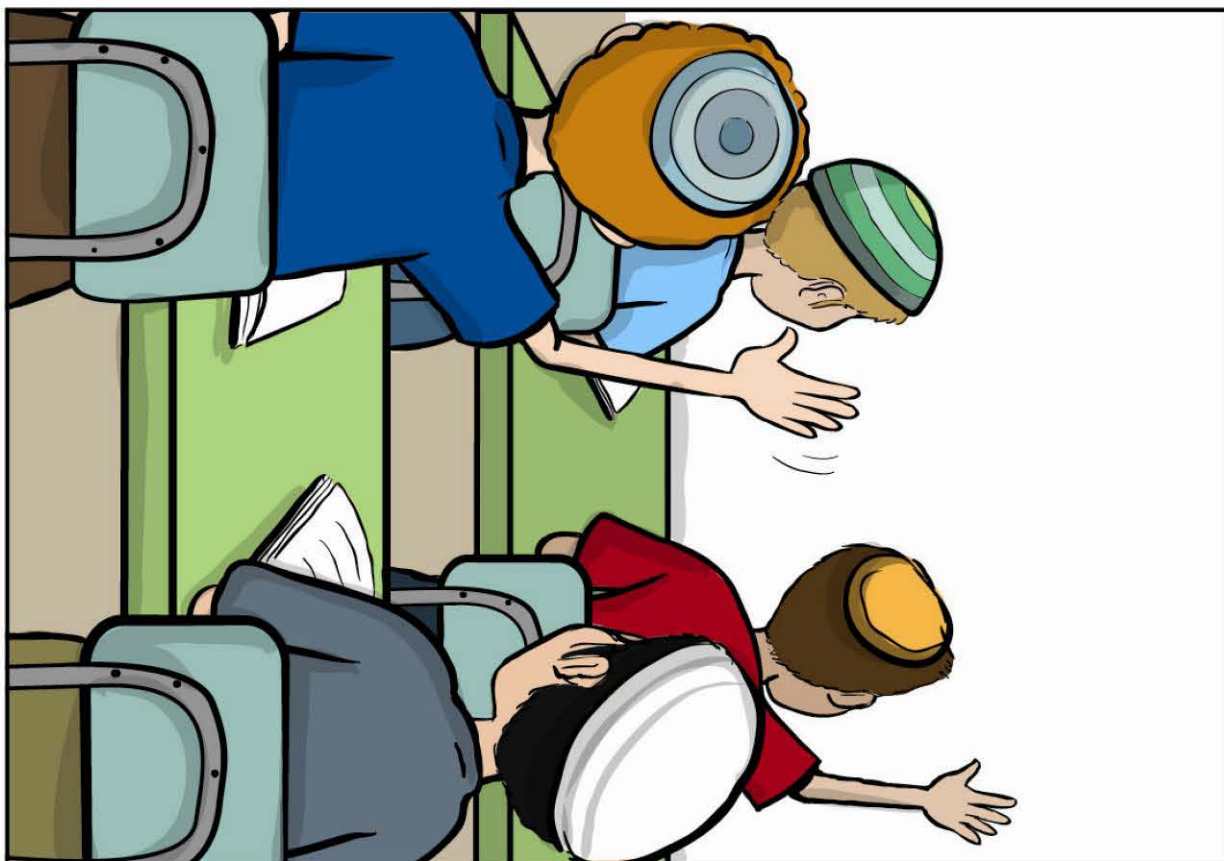

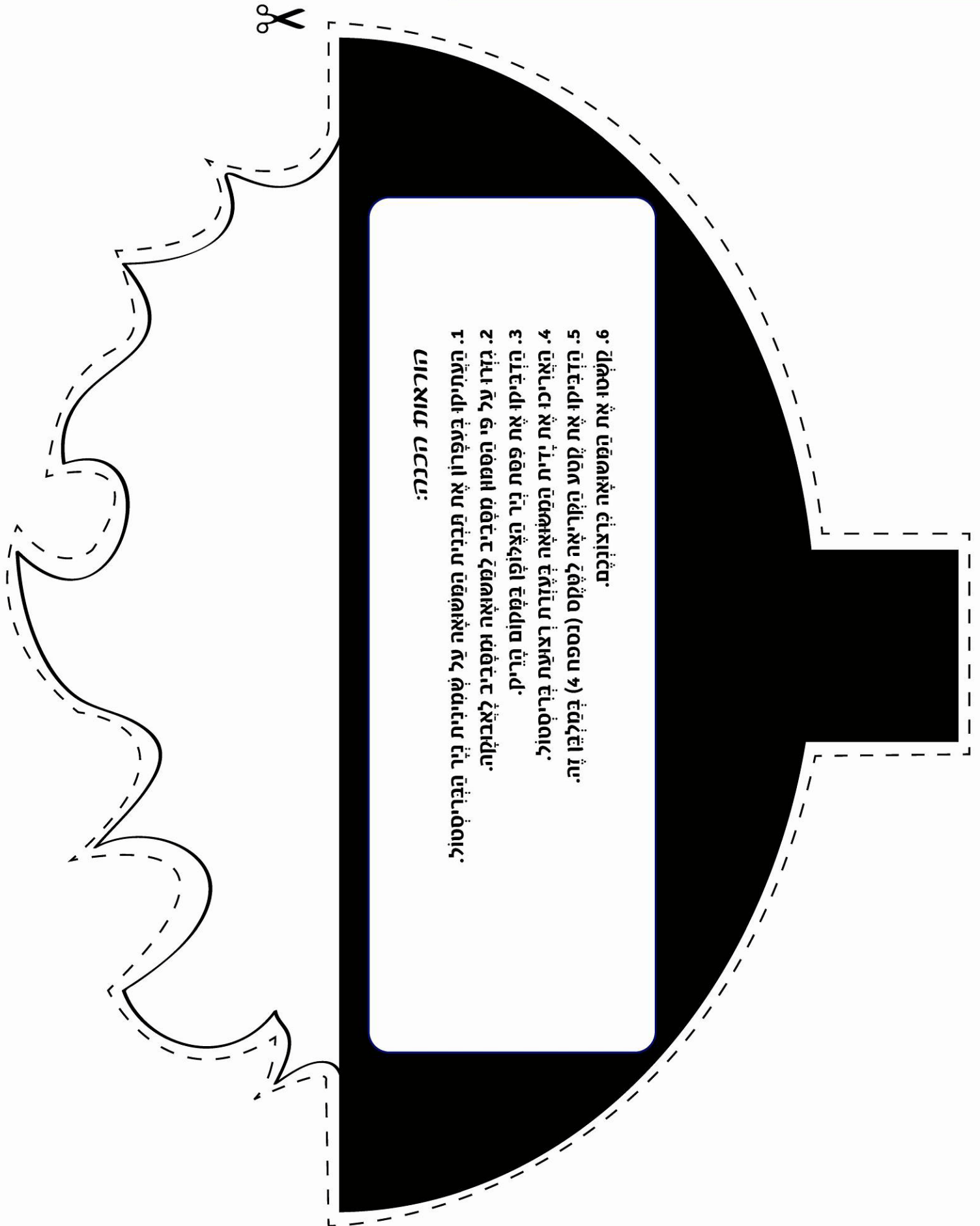
כל עוד פלגב פגמא
נפיש יהודי הומא
ולפאתי מזרח, קדימא
עין לציון צופיה -
עוד לא אבדה
תקוותנו
התקווה פת
שנים
אלפים
להיות עם חפשי
פארגנו
ארץ ציון וירושלים.

"תחיית השפה העברית"
כאן מדברים עברית.

1. "אני" (שם) _____ בן/בת (שמות הורים) _____
מתכבד להדליק את המשוואה ל- _____ שנה לעצמאות ישראל,
לכבוד החילים שמסרו נפשם למעננו
ולתפארת מדינת ישראל."

2. "אני" (שם) _____ בן/בת (שמות הורים) _____
מתכבד להדליק את המשוואה ל- _____ שנה לעצמאות ישראל,
לכבוד המורים המלמדים ולכבוד המחנכים שמשקיעים את
זמנם ומרצם לחינוך ילדי ישראל
ולתפארת מדינת ישראל."

3. "אני" (שם) _____ בן/בת (שמות הורים) _____
מתכבד להדליק את המשוואה ל- _____ שנה לעצמאות ישראל,
לכבוד החלוצים שהפריחו את השממה
ולתפארת מדינת ישראל."

4. "אני" (שם) _____ בן/בת (שמות הורים) _____
מתכבד להדליק את המשוואה ל- _____ שנה לעצמאות ישראל,
לכבוד הרבנות הראשית לישראל ולכבוד רבני הערים
שמפיצים את אור התורה
ולתפארת מדינת ישראל."

5. "אָנִי" (שם) _____ בן/בת (שמות הורים) _____
מִתְכַּבֵּד לְהַדְלִיק אֶת הַמְּשׁוּאָה לְ- _____ שָׁנָה לְעֶצְמָאוֹת יִשְׂרָאֵל,
לְכָבוֹד אֶרְגוֹנֵי הַחֶסֶד הַפְּזוּרִים בְּכָל אֶתֶר וְאֶתֶר
וּלְתַפְאֶרֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל."

6. "אָנִי" (שם) _____ בן/בת (שמות הורים) _____
מִתְכַּבֵּד לְהַדְלִיק אֶת הַמְּשׁוּאָה לְ- _____ שָׁנָה לְעֶצְמָאוֹת יִשְׂרָאֵל,
לְכָבוֹד הַמְּתִישְׁבִּים הַחֲלוּצִים בִּיהוּדָה וּבְשׁוֹמְרוֹן
וּלְתַפְאֶרֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל."

7. "אָנִי" (שם) _____ בן/בת (שמות הורים) _____
מִתְכַּבֵּד לְהַדְלִיק אֶת הַמְּשׁוּאָה לְ- _____ שָׁנָה לְעֶצְמָאוֹת יִשְׂרָאֵל,
לְכָבוֹד אֲמוֹת יִשְׂרָאֵל הַמְּסוּרוֹת
וּלְתַפְאֶרֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל."

8. "אָנִי" (שם) _____ בן/בת (שמות הורים) _____
מִתְכַּבֵּד לְהַדְלִיק אֶת הַמְּשׁוּאָה לְ- _____ שָׁנָה לְעֶצְמָאוֹת יִשְׂרָאֵל,
לְכָבוֹד הָרוֹפְאִים וְהָאֲחִיוֹת הָעוֹבְדִים בְּמִסִּירוֹת
וּלְתַפְאֶרֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל."

9. "אני" (שם) _____ בן/בת (שמות הורים) _____
מתכבד להדליק את המשוואה ל- _____ שנה לעצמאות ישראל,
לכבוד משטרת ישראל
ולתפארת מדינת ישראל."

10. "אני" (שם) _____ בן/בת (שמות הורים) _____
מתכבד להדליק את המשוואה ל- _____ שנה לעצמאות ישראל,
לכבוד כל עובדי הכפיים, הסוחרים והפועלים
ולתפארת מדינת ישראל."

11. "אני" (שם) _____ בן/בת (שמות הורים) _____
מתכבד להדליק את המשוואה ל- _____ שנה לעצמאות ישראל,
לכבוד ילדי ישראל הלומדים תורה
ולתפארת מדינת ישראל."

12. "אני" (שם) _____ בן/בת (שמות הורים) _____
מתכבד להדליק את המשוואה ל- _____ שנה לעצמאות ישראל,
לכבוד הקב"ה מלך מלכי המלכים
ולתפארת מדינת ישראל."